

Крижна Людмила Володимирівна,
доцент кафедри кримінології та кримінально-
виконавчого права Національної академії
внутрішніх справ

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ОЛІГАРХІЇ ТА КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Корупція є поширеним явищем, яке пустило своє коріння в усі сфери функціонування держави, завдавши величезної шкоди її розвитку. Тому подолання цього явища перетворюється у надзвичайно складну проблему, яка становить загрозу розвитку держави, стабільності і безпеці суспільства, сприяє підриву демократичних інститутів і цінностей.

Корупція та пов'язана з нею організована злочинність загрожує національній безпеці України, негативно впливає на формування і діяльність органів державної влади, підриваючи довіру громадян до них, ускладнює відносини України з іноземними державами [6].

Зменшення рівня корупції до безпечного в Україні, можливе лише за умови вивчення та втілення в життя закордонного досвіду боротьби із цим вкрай негативним соціальним явищем, в першу чергу успішно діючих в інших країнах політичних, правових та організаційних механізмів подолання корупції. Виділення та вивчення закордонних програм, які спрямовані на протидію хабарництву та корупції, що довели на практиці свою ефективність, являє собою величезні перспективи для запозичення позитивного іноземного досвіду, особливо за відсутності власного реально діючого механізму протидії корупції [5].

Якщо хочемо бачити Україну європейською країною з демократією, верховенством права, невідворотністю покарання, антикорупційною політикою – замало стати членом ЄС. Потрібно діяти негайно, проводити ефективні реформи.

Прийнятий 14 жовтня 2014 року пакет антикорупційних законів (так звана антикорупційна реформа), розроблений за участю громадськості та міжнародних неурядових організацій, супроводжувався до його ухвалення адекватним і демократично налаштованим громадським контролем [3].

Ідеться про закони України, спрямовані на протидію злочинності та корупції, як от: «Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки» № 1699-VII; «Про Національне антикорупційне бюро України» № 1698-VII; «Про запобігання корупції» № 1700-VII (набирає чинності 26 квітня 2015 року); «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів» № 1701-VII.

Крім того, Указом Президента України № 808/2014 від 14 жовтня 2014 року створено Національну раду з питань антикорупційної політики як дорадчий орган при Президентові України, діяльність якого

спрямована на повноцінне й ефективне виконання ним своїх конституційних повноважень у зазначеній сфері.

Окремі механізми протидії злочинності та корупції регламентуються у законах «Про прокуратуру» № 1697-VII (від 25 квітня 2015 року), «Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки та корупційні злочини» (закон про заочне засудження), «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (від 6 лютого 2015 року).

Необхідно наголосити на законодавчому закріпленні впровадження діяльності нових антикорупційних органів. Фактично законодавцем запропонована нова архітектурна модель (йдеться про Національне антикорупційне бюро України, Національне агентство з питань запобігання корупції, Національну раду з питань запобігання корупції).

Маємо окреслити також місце і роль прокуратури в системі органів, які професійно уповноважені й можуть ефективно протидіяти злочинності та корупції. 14 жовтня 2014 року Верховною Радою України прийнято нову редакцію Закону «Про прокуратуру», яким встановлено багато демократичних новацій та правових новел [4].

Загалом схвально сприймаючи рух до кращих демократичних правових традицій, мусимо звернути увагу на окремі суперечності. Зокрема, маємо наголосити на невідповідності вимог статті 2 нової редакції закону вимогам статті 121 Конституції України, оскільки у ньому не передбачено виконання прокуратурою функції нагляду за додержанням прав та свобод людини і громадянина, додержанням законів з цих питань органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами. Зазначену конституційну функцію було передбачено відповідно до вимог Закону «Про відновлення дії окремих положень Конституції України» від 21 лютого 2014 року [1].

Суб'єктів протидії корупції можна подати у такій послідовності: в антикорупційній політиці – Верховна Рада України (як законодавчий та контролюючий через відповідний профільний комітет орган), уряд, Національна рада з питань антикорупційної політики, Національне агентство з питань запобігання корупції; у запобіганні корупції – Національне агентство з питань запобігання корупції, органи прокуратури, відповідні органи державної влади, громадські організації, інші об'єднання; у притягненні до відповідальності, подальшому судовому розгляді та покаранні за корупцією – органи прокуратури, Національне антикорупційне бюро України.

Вагомим чинником корупції є олігархія. Олігархічна модель державного врядування передбачає монополію у всіх сферах суспільного життя країни. Тільки відсторонення олігархічних кланів від

впливу на державу та виконання принципів невідворотності покарання відновить довіру громадян та закордонних інвесторів до країни! Задля реального втілення змін, необхідні інноваційні підходи та технології, інвестиційні системи наповнення бюджетів для всіх соціальних, медичних та гуманітарних програм, відновлення банківського і фондових ринків для стабільного економічного розвитку країни в цілому.

Список використаних джерел

1. Про відновлення дії окремих положень Конституції України: Закон України № 742VII від 21 лютого 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/74218>.
2. Про запобігання корупції: Закон України № 1700-VII від 14 жовтня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/170018>.
3. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки: Закон України № 1699VII від 14 жовтня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/169918>
4. Про прокуратуру: Закон України № 1697 VII від 14 жовтня 2014 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/169718/page>.
5. Гаращук В.М. Актуальні проблеми боротьби з корупцією в Україні: монографія / В.М. Гаращук, А.О.Мухатаєв. – Х.: Право, 2010. – 144 с.
6. Кваша О. О. Корупція та організована злочинність: обґрунтування взаємозв'язку / Кваша О.О. // Правова держава: Випуск № 21. – К., 2010. С. 335–342.

Гетьман Анастасія Дмитрівна,
здобувач кафедри кримінології
та кримінально-виконавчого права
Національної академії внутрішніх справ

ЧИННИКИ, ЯКІ ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ЗЛОЧИНЦЯ, ЩО ВЧИНЯЄ ЗЛОЧИН З ВАЖЛИВИМ ОСОБИСТИМ ДОКУМЕНТОМ

Кримінологічне визначення причин та умов, що сприяють вчиненню злочину, як правило, містить у собі два взаємозалежних аспекти: антигромадську установку особистості і конкретну життєву ситуацію, що складається до моменту вчинення злочину [3, с. 105–106].

У цій статті пропонуємо розглянути чинники, які впливають на формування антигромадської установки особистості.

Антигромадська установка особистості детермінується цілим комплексом умов, що мають свої причини. Це, як правило, соціально-економічні, соціально-політичні, суспільно-управлінські процеси й